

L'equip d'investigació està format per:

Natividad Abril
Isabel Alonso
Manuel López
Patricia Laura Gómez
Núria Simelio
Gloria Quinayas
M. Soledad Vargas
Direcció: Amparo Moreno Sardà

Amb el suport de:

Instituto de la Mujer
Institut Català de la Dona

PERIODISME I CIUTADANIA PLURAL: RUTINES I REPTES

SIMPOSI

**Presentació dels resultats
de la investigació sobre:
La representació de dones
i homes a la premsa
(1974-2000)**

Dies 25 i 26 d'octubre de 2004
Lloc: Col·legi de Periodistes de Catalunya

TALLER

**Producció d'informació
des de perspectives
no-androcèntriques**

Dies 9 i 10 de novembre de 2004
Lloc: Facultat de Ciències de la Comunicació
de la UAB

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

**Departament Periodisme i
Ciències de la Comunicació**

Al llarg dels temps, les dones i els homes de diferents edats i condicions socials impulsem, amb les nostres actuacions, nombroses transformacions en les relacions socials familiars, econòmiques, polítiques, culturals... , als escenaris públics i als domèstics, als espais centrals i als marginats, dintre i més enllà de les fronteres dels estats. Els mitjans de comunicació, en donar compte dia a dia d'aquestes transformacions, les donen a conèixer, fomenten el debat públic sobre els beneficis i els perills que comporten, i col·laboren, així, als canvis i també a les pervivències. Però la representació que la premsa, la ràdio, el cinema, la televisió, internet... fan de les relacions entre dones i homes no és transparent ni reflecteix el conjunt de la població. Les explicacions que ofereixen en forma de notícies, anuncis, programes d'entreteniment, pel·lícules... són el resultat de determinades formes d'enfocar i tractar el que fem les persones i els grups socials; i l'espai i el temps que ocupen els diferents protagonistes posen de manifest l'atenció i la valoració que mereixen.

La recerca sobre *La representació de dones i homes a la premsa (1974-2000)* permet detectar la persistència d'una mirada informativa androcèntrica i d'unes rutines que dificulten que les explicacions periodístiques siguin permeables als canvis que vivim. Als diaris considerats *d'informació general*, s'enfoca preferentment als barons adults de classes i pobles dominants que exerceixen el poder a les institucions públiques, mentre que les dones i la resta d'homes només desperten interès com a víctimes i subjectes passius. Als dominicals i als setmanaris, aquest enfocament s'amplia a una major diversitat de dones i homes que actuen també en escenaris domèstics o en posicions de marginalitat. Però el tractament dels diferents protagonistes ens acostuma a identificar els barons com a subjectes actius, que *fan la història*, i les dones, les criatures i la resta d'homes, com a subjectes passius les actuacions dels quals són considerades anecdòtiques o dramàtiques.

El debat polític es redueix a les confrontacions entre una minoria de barons que actuen als escenaris públics, i s'exclou d'aquest debat la ciutadania plural que conformem les societats actuals, a qui es nega la capacitat d'intervenció política.

Podem canviar aquestes rutines? Quin periodisme cal fer per promoure la participació democràtica de la ciutadania plural? Aquest és el repte que ens plantejarem al taller: posar en pràctica noves mirades no-androcèntriques o, si és vol, ex-cèntriques, obertes al conjunt de dones i homes de diferents edats i condicions socials, situades als espais centrals i a les perifèries; i valorar com es mereixen les diverses formes d'intervenció social.

Dilluns 25 d'octubre

MATÍ

9.30 h Recepció i entrega de documentació.

10.00 h Inauguració del Simposi.
Benvinguda a càrrec de **Francesc Triola**, membre de la Junta del Col·legi de Periodistes de Catalunya, **Eugeni Giral**, director del Departament de Periodisme de la UAB, i **Marta Selva**, presidenta de l'Institut Català de la Dona.

10.30 h Presentació de la recerca, *La representació de dones i homes a la premsa (1974-2000)* i *Metodologies*, a càrrec d'**Amparo Moreno**, catedràtica de la UAB i directora de la investigació; **Patricia Laura Gómez**, investigadora de la UAB; **Teresa Vera**, professora de la Universitat de Màlaga; i **Teresa Velázquez**, professora de la UAB.

11.30 h Pausa-cafè

TARDA

16.00 h Presentació de resultats. *Premsa de referència*: diaris generalistes i butlletins municipals, a càrrec de **Núria Simelio**, professora de la UAB

Col·loqui amb:
Concha Fagoaga, catedràtica de la Universitat Complutense de Madrid.
Manuel López, professor de la UAB.
Mercè Cabanas, **Marta Corcoy** i **Margarita Rivière**, periodistes.

17.30 h Pausa-cafè

18.00 h Presentació de resultats. *Els suplementes dominicals dels diaris*, a càrrec de **M. Soledad Vargas**, Pontificia Universitat Catòlica de Valparaíso (Xile).

Col·loqui amb:
Marta Martín, professora de la Universitat d'Alacant.
Natividad Abril, professora de la Universitat del País Basc.
Milagros Pérez Oliva i **Toni Ortí**, periodistes.

Dimarts 26 d'octubre

MATÍ

9.30 h Debat: *La mirada informativa. Androcentrisme o gènere?*, amb la participació de: **Daniëlle Bussy-Genevois**, catedràtica de la Universitat de París VIII; **Amparo Moreno**, catedràtica de la UAB; **Laura Tremosa**, enginyera industrial, i **Manuel A. Vázquez Medel**, professor de la Universitat de Sevilla.

11.00 h Pausa-cafè

11.30 h Presentació de resultats. *Els setmanaris populars*: a càrrec de **Gloria Quinayas**, investigadora de la UAB; i **Pedro M. Molina**, historiador.

Col·loqui amb:
J. M. Perceval, professor de la UAB.
Francesc Barata, professor de la Universitat Ramon Llull.
Joana Uribe, periodista.

TARDA

16.00 h Debat: *Donen compte els mitjans de comunicació de les aportacions de dones i homes a la societat?*, amb la participació de: **Isabel Alonso**, historiadora.
M. del Carmen Muñoz, historiadora.
Pere Oriol Costa, catedràtic de la UAB.
Ramon Pellicer i **Montserrat Puig**, periodistes.

18.30 h Acte de cloenda